POSŁANIEC

DIECEZJALNEGO INSTYTUTU
AKCJI KATOLICKIEJ

88

O AKCJI KATOLICKIEJ MOŻNA W PEWNEJ MIERZE POWIEDZIEĆ TO, CO O WIERZE KATOLICKIEJ RZEKŁ ONGIŚ WIELKI APOLOGETA Z PIERWSZYCH WIEKÓW: „JEDNEGO POTRZEBUJE — NIE BYĆ POTĘPIANĄ, NIE BĘDĄC POZNANĄ".

X. L. Civardi

TARNÓW — UL. MARSZAŁKA FOCHA 16.

Nr. 1-2 PAŹDZIERNIK-LISTOPAD R. 1933

TREŚĆ:

POSŁANIEC

DIECEZJALNEGO INSTYTUTU AKCJI KATOLICKIEJ

Abonament roczny 3 Zł | TARNÓW, UL. FOCHA 16 | Telefon Nr. 301

Nr. 1—2 | Październik-Listopad | Rok I

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS!

Ukochani w Chrystusie Panu!

Od szeregu lat płynie ze Stolicy Apostolskiej donośny głos Ojca św. Piusa XI., wzywający wszystkich katolików, by pospołu z duchowieństwem, z żarliwością pierwszych chrześcijan pracowali w Akcji Katolickiej. Z pełni swej apostolskiej władzy poleca i nakazuje Namiestnik Chrystusowy, by katolicy świeccy wzięli czynny udział w apostolskiej działalności Kościoła; a dając im to zlecenie, zakreśla równocześnie program ich pracy, który zamyka w następujących słowach skierowanych do pracowników duchownych i świeckich Akcji Katolickiej:

„Apostolstwo Akcji Katolickiej zmierza do całkowitego programu Serca Jezusowego: do zaszczepienia, rozszerzenia i ustalenia Królestwa Chrystusowego w duszach, rodzinie i społeczeństwie, w wszystkich jego możliwyck zasięgach, zewnętrznych postaciach, głębiach, z pomocą łaski Bożej dostępnych działalności ludzkiej.“ (Pius XI. 19 kwietnia 1933).

Z całym naciskiem podkreśla, że ***„akcję katolicką muszą uważać kapłani jako konieczny czynnik swego urzędu pasterskiego, wierni zaś jako swój obowiązek życiowy.“***)*

Ukochani w Panu! W myśl rozkazu Ojca św., erygowałem Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, by rozliczne prace, prowadzone w duchu Akcji Katolickiej w naszej diecezji ujednostajnić, wzmocnić i jaknajszerzej rozwinąć. Asystentem A. K. dla naszej diecezji jest J. E. Najprzewielebniejszy Ksiądz Biskup Sufragan Dr Edward Komar, zaś dyrektorem diecezjalnym A. K. Ks. Karol Pękala, który odbył gruntowne studja w tym względzie i zwiedził wiele Instytutów A. K. w Polsce. Organem urzę-

*) *List do Kard. Sekretarza Stanu (24. I. 1927).*

dowym Instytutu będzie niniejsze pismo. Wskazówki i polecenia tego pisma będą **obowiązujące** *dla Duchowieństwa i Zarządów dekanalnych i parafjalnych Zarządów Akcji Katolickiej. Zakupiony na potrzeby Akcji Katolickiej dom przy placu Katedralnym w Tarnowie, będzie siedzibą D. I. A. K. Dopóki nie przeprowadzi się koniecznych urządzeń w tym domu — biura Instytutu Akcji Katolickiej będą się mieścić w domu Związku Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej przy ul. Focha 16.*

Niebawem podamy całkowity osobowy skład diecezjalnego Zarządu Akcji Katolickiej.

Ukochani Moi! Kiedy wróg Boga i Kościoła Chrystusowego wytęża wszystkie siły, by zniweczyć dzieło Boże na ziemi, byłoby grzechem nie do przebaczenia ospałość i oportunizm ze strony sług Kościoła. Czasy niesłychanego nasilenia ataków ducha złego na królestwo Boże na ziemi — wymagają stosownej i mocnej reakcji i przeciwdziałania katolików. Przeto przypominając **nie życzenie, ale rozkaz** *wyraźny Ojca św., wzywam najgoręcej Drogie Mi Duchowieństwo i Wiernych do ochotnej pracy w A. K. i zaznaczam, że im kto z kleru i laików więcej poświęci pracy dla Akcji Katolickiej — ten będzie bliższym memu sercu.*

Drodzy Moi! Jeżeli w swej pracy dla A. K. napotkacie może na wielkie trudności, bądźcie przekonani, że serce i dusza Waszego Biskupa, jakoteż jego modlitwa będzie zawsze przy Was. W pracy tej niechaj wszystkim towarzyszy gorący zapał i niezachwiana wiara w powodzenie sprawy Bożej. A Ojcu świętemu wzywającemu nas wszystkich do podjęcia prac w A. K., odpowiedzmy jak ongiś Chrystusowi Piotr św.: „Na Twoje słowo zapuszczę sieć". (Łuk. V. 5).

Wszystkim pracownikom Akcji Katolickiej w diecezji mojej udzielam z głębi mego serca Arcypasterskiego błogosławieństwa.

† FRANCISZEK, Biskup

„Akcja Katolicka jest obecnie prawie tak nieodzowna, jak urząd kapłański i wszyscy, choćby in minimum, powinni z nią współpracować". Pius. XI. 4. XII. 924.

L. 5.450

Dekret erekcyjny

Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej.

Niniejszym eryguję Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Tarnowie, jako instytucję kościelną o charakterze osoby prawnej w myśl kanonów 100 i 1489—1494 oraz art. XVI Konkordatu. Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej będzie kierował Akcją Katolicką w Diecezji Tarnowskiej w ramach artykułów Statutu konstytucyjnego Akcji Katolickiej w Polsce.

W swej działalności wewnętrznej Diecezjalny Instytut A. K. będzie się rządził regulaminem zgodnym ze Statutami konstytucyjnemi A. K. w Polsce.

W Tarnowie, dnia 17 września 1933.

† *Ks. Franciszek Lisowski*
Biskup Tarnowski

Co to jest Akcja Katolicka?

Mimo licznych artykułów w różnych pismach na ten temat, wielu nie ujmuje należycie i nie rozumie na czem polega istota Akcji Katolickiej. Z błędnego rozumienia zagadnienia — wyłaniają się zgubne konsekwencje, płynie niechęć i uprzedzenie do tego dzieła. Na poprawne zrozumienie istoty Akcji Katolickiej naprowadzi głębsze zastanowienie ich nad definicją Ojca św. Piusa XI. — która brzmi: »Akcja Katolicka jest udziałem świeckich w apostolstwie hierarchicznem Kościoła«. — Ojciec św. sam stwierdził, że »określenie to zostało ustalone po namyśle, rozważnie i można powiedzieć nie bez Boskiego natchnienia« (Pius XI. 19 marca 1927).

W świetle tej definicji widzimy, że zasadniczą cechą Akcji Katolickiej jest *powołanie świeckich do czynnej współpracy z Kościołem do apostołowania we wszystkich dziedzinach życia ludzkiego, by je przepoić duchem zasad Chrystusowych.*

Może ktoś odpowiedzieć: Przecież już nieraz w większym lub mniejszym stopniu świeccy zrzeszeni w rozmaitych organizacjach pracowali na dobro i korzyść kościoła i religji katolickiej. Czemże się zatem nowy ruch wyodrębnia?

Oto tem, że Akcja Katolicka jest *apostolstwem świeckich na podstawie* specjalnego mandatu Kościoła.

Jak niegdyś gospodarz ewangeliczny, tak obecnie Kościół św. ze specjalnym naciskiem wzywa wiernych do współpracy. »Idźcie wy do winnicy mojej«. Zatem w kościele istnieją dwa odrębne apostolstwa: apostolstwo duchowieństwa, które jest głównem, istotnem i właściwem apostolstwem i apostolstwo świeckich, drugorzędne, pomocnicze dla pierwszego, do którego Kościół specjalnie wezwał wiernych.

Innem znamieniem specjalnem Akcji Katolickiej, to jest jej *hierarchiczność*. Świeccy członkowie Akcji Katolickiej nie są powołani, aby na własną rękę podejmowali się rozlicznych jej dzieł, ale by pozostawali w ścisłem zespoleniu z hierarchją kościelną i pomagali duszpasterzom w realizowaniu ich programu pracy apostolskiej. Akcja Katolicka ma być »świeckiem ramieniem proboszcza i pomocnicą w jego pracy duszpasterskiej na terenie parafji. To znamię wyodrębnia znów Akcję Katolicką od innych Zrzeszeń i nadaje jej specjalny charakter.

Dalszem znamieniem Akcji Katolickiej jest jej *powszechność*. Obejmuje ona w swej działalności te pola, na które się rozciąga bezpośrednie czy pośrednie posłannictwo Kościoła. Już wielki Papież Pius X. pisał: »Niezmierzone jest pole działalności Akcji Katolickiej«. Zatem nie ogranicza się ona do pewnych odcinków życia Katolickiego, ale obejmuje ona *całe życie katolickie parafji, diecezji i kościoła*. Ten charakter uniwersalny Akcji Katolickiej wyodrębnia ją od bractw, trzecich zakonów, pobożnych zrzeszeń, które w pracy swej ujmują tylko mały odcinek życia katolickiego.*)

Akcja Katolicka nie jest apostolstwem luźnem ale *zorganizowanem*, posiadającem swe formy i strukturę organizacyjną, zależną od miejsca i potrzeb Kościoła. Opiera się na czterech zasadniczych kolumnach stowarzyszeń mężczyzn, kobiet, młodzieży męskiej i młodzieży żeńskiej. Stowarzyszenia te, zakładane i prowadzone przez świeckich, a nie jak bractwa zakładane i prowadzone przez Księży otrzymują od biskupa diecezji imieniem Kościoła mandat do apostolstwa pomocniczego w pracach Kościoła, zmierzających do odnowienia, obrony, krzewienia i umocnienia królestwa Bożego na ziemi. By prace te świeckich katolików były celowe — Kościół św. dodaje im kapłanów w roli t. zw. asystentów kościelnych. Nie są oni kierownikami bezpośrednimi Stowarzyszeń Akcji Katolickiej, jak w sodalicjach, bractwach, trzecich zakonach i t. p., ale mają inną specjalną

*) Deptuła: „Akcja Katolicka a organizacje kościelne".

rolę. Są oni reprezentantami hierarchji kościelnej, stróżami wiary i obyczajów oraz mają obowiązek wyrabiania duchowego członków Akcji Katolickiej. Dziedzina ta jest niesłychanie doniosła; od intenzywności życia wewnętrznego członków Akcji Katolickiej będzie zależała ich działalność katolicka. Stąd jakże słusznem jest zdanie Ojca św., że »Akcja Katolicka będzie taką, jaką ją uczynią asystenci kościelni«

Wyjaśniając definicję Ojca św. możemy powiedzieć, że Akcja Katolicka jest Apostolstwem pomocniczem, które wykonują zespołowo katolicy świeccy, pozostaje ona w bezpośredniej zależności od hierarchji i dąży do triumfu Królestwa Chrystusowego w jednostce rodzinie i społeczeństwie.

„Umysł powierzchowny, nieumiejący dotrzeć do sedna rzeczy, lecz zadawalniający się dotknięciem zewnętrznej powłoki, łatwo popada w wątpliwość. Kiedy Krzyż błyszczy jeszcze na szczytach naszych świątyń, kiedy brzmią jeszcze chóry naszych dzwonów, kiedy przed ołtarzem dymią kadzielnice a trumny poprzedza znak wiary, umysł taki spokojnie pomyśli, że społeczeństwo nasze ciągle jest chrześcijańskie. I dlatego zda mu się zbytecznym zamiar Akcji Katolickiej“

X. L. Civardi.

Czy parafjalna Akcja Katolicka jest Stowarzyszeniem?

Krótkie wyjaśnienie Akcji Katolickiej w poprzednim artykule nie może wyczerpać wszystkich problemów związanych z nią, ani dać odpowiedzi na wszystkie wyłaniające się wątpliwości i zastrzeżenia. Przy wprowadzaniu organizacji Akcji Katolickiej do parafji może się wyłonić kwestja, która źle zrozumiana, całą rzecz sprowadzi z właściwej drogi. Kwestją tą — to pytanie, czy Akcja Katolicka ma być nowem Stowarzyszeniem?

Rozwiązanie tego pytania jest na wstępie tworzenia po parafjach Akcji Katolickiej niezmiernie ważne. Padnie bowiem w parafji hasło: Zakładamy Akcję Katolicką — wstępujcie do niej! Więc jakże, czy to ma być nowe Stowarzyszenie? Kto ma do niego należeć, mężczyźni, czy niewiasty? Więc jakże, ma »Akcja Katolicka« być nowem Zrze-

szeniem, czy ma usunąć dawne Stowarzyszenia, czy je w siebie wchłonąć?

Pytania te padły i w innych diecezjach polskich. Odpowiedź na tą kwestję formuje bardzo jasno okólnik poznańskiego Instytutu A. K. »Doniesienia«. Warto ją wszechstronnie przemyśleć, bo zagadnienie rozwiązuje należycie.

»Założeniem do dyskusji — pisze okólnik — a co najważniejsze punktem wyjścia przy organizowaniu Akcji musi być fakt, że niema ona być stowarzyszeniem jak Katol. Tow. Robotników Polskich, Tow. Kobiet Pracujących, Stow. Młodzieży i t. p. — Akcja Katolicka nie ma i nie może też rozwijać się na gruzach wymienionych Stowarzyszeń! Wręcz przeciwnie! Stowarzyszenia parafjalne mają być fundamentem Akcji! Więcej nawet! każda z tych organizacji — jeżeli czynić można takie porównanie — jest sama dla siebie jakby budowlą — gmachem, którego każda część służy określonemu celowi. Akcja Katolicka ma stać się pewnego rodzaju spoidłem, która te budowle organizacyjne połączy i przez to uczyni je zdolniejszemi nietylko do obrony Wiary św., lecz także do podjęcia ofenzywy katolickiej!

Szukając dalszych porównań, możnaby powiedzieć, że Parafjalna Akcja Katolicka ma spełniać rolę podobną do roli Komitetów Towarzystw. Komitety te nie są przecież zwykłemi organizacjami — mają one na celu inicjatywę i regulowanie działalności miejscowych stowarzyszeń i to w pewnych tylko dziedzinach. Kierownictwo takiego komitetu Stowarzyszeń parafjalnych spoczywa w rękach Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej. Ma on przygotować dla nich wspólny program pracy katolickiej, ma popierać ich rozwój, budzić świadomość, że konieczna jest współpraca świeckich z duszpasterzami, ma wytyczyć drogę, po której pójść winna ich działalność apostolska.

Stwierdzić tutaj trzeba, że nasze stowarzyszenia parafjalne częściowo tę pracę wykonują, niektóre z nich z dużym nawet sukcesem. Zarząd parafjalnej Akcji Katolickiej ma pogłębić ich pracę. To co było działalnością dorywczą, prowadzoną na własną rękę, często bez oglądania się na inne organizacje katolickie w parafji, ma usystematyzować i skoordynować.

Zarząd Akcji Katolickiej w parafjach, który — jak wiadomo — ma składać się zasadniczo z przedstawicieli poszczególnych organizacyj (wyjątkowo mogą do zarządu należeć także osoby z poza organizacyj parafjalnych), jest więc niejako sztabem, który opracowuje plany działania, ich wykonanie zleca zarządom stowarzyszeń, a następnie czuwa, czy polecenia jego są ściśle wypełniane.

W ten sposób zorganizowana Akcja Katolicka w parafjach

w niczem nie narusza samodzielności stowarzyszeń oraz ich zależności od central, czyli Związków diecezjalnych. Mogą one według własnego uznania rozwijać pracę kulturalną, oświatową, mogą w myśl dyrektyw swych central, podejmować się specjalnych zadań, np. w dziedzinie wychowania fizycznego, zawodowego i t. d. Zależność ich od zarządu parafjalnej Akcji Katolickiej obejmuje jedną dziedzinę, a mianowicie pracy apostolskiej.

Szczególna rola przypada Akcji Katolickiej w tych parafjach, które nie posiadają dotychczas katolickich stowarzyszeń. Czy może w tym wypadku Akcja ma spełniać funkcję nieistniejących Stowarzyszeń, a więc zastąpić je w zorganizowaniu parafjan, urządzać zebrania, organizować bibljotekę, troszczyć się o urozmaicenia na zebraniach i t. d.?

Odpowiemy krótko: nie! Jednem z pierwszych zadań zarządu parafjalnej Akcji Katolickiej jest troska, aby istniały Stowarzyszenia, które mają być szkołą świeckich apostołów! Zarząd więc musi postarać się o to, by w jaknajkrótszym czasie powstały stowarzyszenia młodzieży i starszych i w tym celu porozumie się ze Związkami diecezjalnemi i dopomoże im w utworzeniu stowarzyszeń.

Powyższe uwagi wypowiedzieliśmy w tym celu, aby wyjaśnić pojęcie organizacyjne parafjalnej Akcji Katolickiej i jej zarządu. Dodać tu można, że zarząd parafjalnej Akcji Katolickiej powinien już istnieć w tych wszystkich parafjach, które posiadają stowarzyszenia katolickie. Natomiast tam, gdzie ich niema — Akcja winna jak najprędzej być zorganizowaną, by spełnić rolę założycielki wspomnianych organizacyj!«

Organizacja Akcji Katolickiej w parafji.

I. Przygotowania wstępne.

By organizację Akcji Katolickiej w parafji racjonalnie i roztropnie rozpocząć i prowadzić, należy koniecznie poznać w czem tkwi nowość i odrębność Akcji Katolickiej i w czem jej organizacyjne ujęcie różni się od dotychczasowych organizacyj kościelnych; należy

również poznać dokładnie podstawy i warunki jej działalności. Stąd pierwszem zadaniem duchowieństwa i świeckich katolików, pragnących przyczynić się do triumfu Kościoła przez pracę w Akcji Katolickiej jest pilne studjowanie obszernej już w obecnej dobie literatury o Akcji Katolickiej. Przez zrozumienie całokształtu zagadnień związanych z Akcją Katolicką, rozbudzi się zapał dla tej wielkiej sprawy i znikną uprzedzenia dla niej i niechętne nastawienia. Powtarzamy za Ks. L. Civardim, że o Akcji katolickiej można w pewnej mierze powiedzieć to, co w wierze katolickiej rzekł ongiś wielki apologeta z pierwszych wieków: „Jednego potrzebuje: nie być potępianą, nie będąc poznaną“.

Drugiem zadaniem w początkach pracy jest konieczność przepojenia duchem Akcji Katolickiej, organizacyj katolickich świeckich i organizacyj kościelnych. Wprawdzie organizacje kościelne, jak bractwa, trzecie zakony i inne pobożne zrzeszenia — wedle orzeczenia Ojca św. nie należą do organizacji Akcji Katolickiej — jednak stanowią dla niej niezbędną pomoc przez wychowywanie ludzi, przejętych głęboko duchem wiary św., zdolnych podjąć się rozlicznych dzieł Akcji Katolickiej.

Zatem w myśl powyższych założeń po przedyskutowaniu zagadnienia z JE. Ks. Biskupem i na Jego zlecenie podajemy obowiązujące wskazania:

1. W celu zrozumienia i poznania istoty, zadań i aktualnej działalności Akcji Katolickiej wszyscy P. T. Przewielebni Księża zaprenumerują od pierwszego numeru organ Akcji Katolickiej w Polsce „Ruch Katolicki“ (Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22). Ponadto wszyscy P. T. Przewielebni Księża zaznajomią się z literaturą Akcji Katolickiej i dzieła z tego działu wprowadzą do bibljotek parafjalnych i Stowarzyszeń katolickich. Książki są do nabycia w Sekretarjacie D. I. A. K. w Tarnowie.

2. Przewielebni Księża rozwiną gorliwą pracę nad uświadomieniem wiernych o istocie i zadaniach Akcji Katolickiej przez kazania i przemówienia na zebraniach Stowarzyszeń i bractw.

3. P. T. Przewielebni Księża Prefekci szkół zorganizują we wszystkich parafjach „Krucjatę Eucharystyczną“, i starać się będą przepoić dziatwę duchem Krucjaty i przygotować ją w tym kierunku, by po opuszczeniu szkoły wstępowała do katolickich Stowarzyszeń Młodzieży.

4. Ponieważ katolickie organizacje młodzieży stanowią niejako trzon organizacji Akcji Katolickiej — dlatego *z całym naciskiem polecamy zająć się młodzieżą dorastającą i zorganizować ją w katolickie S. M. P. Nie powinno już być w diecezji ani jednej parafji bez Stowarzyszeń Młodzieży.* Istniejące SMP. otoczyć staranną opieką i przepoić je duchem Akcji Katolickiej.

5. Polecamy gorąco P. T. Przewielebnym Księżom zająć się wychowankami SMP., którzy już opuścili Stowarzyszenie i założyli ogniska

domowe. Należy ich zebrać, uświadamiać o Akcji Katolickiej i powoli przygotowywać ich do Katolickiego Stow. Mężczyzn. Dla kobiet organizacją należącą do Akcji Katolickiej jest Katolickie Stowarzyszenie Polek, istniejące już w niektórych parafjach naszej diecezji. Inne parafje zorganizują je z wychowanek S. M. P. Ż.

6. Pismo niniejsze zaprenumerują obowiązkowo Duchowieństwo i Zarządy Stowarzyszeń katolickich, wchodzących w skład parafjalnej Akcji Katolickiej. Zalecamy je również wybitniejszym katolikom i organizacjom kościelnym.

II. Praca organizacyjna.

Członkami parafjalnej Akcji Katolickiej są Katolickie Stowarzyszenia: Młodzieży Polskiej Męskiej i Żeńskiej (SMP.), Stowarzyszenia Mężczyzn, Stowarzyszenia Polek, Związki Towarzystw Dobroczynnych „Caritas", do których należą Konferencje Św. Wincentego i inne Towarzystwa Dobroczynności.

Bractwa, trzecie zakony i sodalicje nie należą do członków Akcji Katolickiej. Ojciec św. zalicza je do organizacyj pomocniczych w Akcji Są one organizacjami niezbędnemi w parafji, przygotowującemi dzielnych pracowników w Akcji Katolickiej.

Ks. Proboszcz, przystępując do utworzenia Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej ułatwi sobie pracę, postępując w sposób następujący:

1. Na zebraniu każdego Stowarzyszenia Katolickiego w parafji wyjaśni cele i zadania Akcji Katolickiej i objaśni, na czem będzie polegał udział Stowarzyszenia w działalności Parafjalnej Akcji Katol.

2. Porozumie się z Zarządami, kto będzie przedstawicielem z urzędu ich Stowarzyszenia w Parafjalnej Akcji Katolickiej.

3. Ustali — które osoby poza przedstawicielami Stowarzyszeń — powoła do Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

Przy doborze członków Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej winien Ks. Proboszcz dużą uwagę przykładać do ich wyrobienia religijnego i kulturalnego. Prezesi Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiiej będą obowiązani występować nieraz publicznie, składać sprawozdania z pracy Parafjalnej Akcji Katolickiej Instytutowi — zatem winni być ludźmi światłymi, pełnymi zapału i inicjatywy, by nie przynieść wstydu parafji i Ks. Proboszczowi, — nie mogą oni być wybitnie zaangażowanymi w działalności politycznej. Od osoby prezesa w dużym stopniu zależeć będzie powodzenie Parafjalnej Akcji Katolickiej.

Pamiętać przytem należy, że przed formalnem utworzeniem Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej Ks. Proboszcz przedstawia kandydata, upatrzonego na prezesa Diecezjalnemu Instytutowi Akcji Katolickiej, który dokonuje nominacji na okres trzechletni. — Podać należy nazwisko, imię, zawód i kwalifikacje kandydata.

Zatem Zarząd Parafjalnej Akcji Katolickiej tworzą następujące osoby:

1. *Prezes* — z nominacji D. I. A. K.

2. *Przedstawiciele Katolickich Stowarzyszeń* w parafji — po jednym z każdego.

3. *Wybitni katolicy* — należący do Stowarzyszeń lub z poza nich — powołani przez asystenta kościelnego.

Czynności i kompetencje członków Zarządu są określone regulaminem P. A. K. (Nabyć można w Instytucie).

Cóż należy uczynić w parafji, gdzie nie ma Stowarzyszeń?

W parafji bez Stowarzyszeń katolickich Ks. Proboszcz powoła do Zarządu P. A. K. prócz prezesa, mianowanego na jego wniosek przez D. I. A. K., kilku wybitnych katolików. Znajdzie ich wśród członków bractw, sodalicyj, czy trzecich zakonów. Programem pracy takiego Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej będzie przedewszystkiem zorganizowanie Stowarzyszeń katolickich w parafji.

Zebranie Konstytucyjne

Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

Po dokonaniu wstęnych przygotowań do utworzenia Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej — a zatem, po zamianowaniu Prezesa przez D. I. A. K., po dokonaniu wyboru przedstawicieli organizacji Katolickich, po zaproszeniu i uświadomieniu wybitnych katolików, mających wejść do Zarządu P. A. K. — Ksiądz Proboszcz zwołuje uroczyste zebranie wszystkich Stowarzyszeń w parafji i wybitnych parafjan w celu publicznego i formalnego dokonania utworzenia Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

Program tego zebrania może być następujący;

1) Zagajenie Ks. Proboszcza.

2) Stwierdzenie, które organizacje są reprezentowane.

3) Przemówienie na temat: »Co to jest Akcja Katolicka i jakie są jej zadania w parafji«. (Materjały można otrzymać w Instytucie)

APEL OJCA Św. DO KLERU:
„Akcja Katolicka woła do każdego z assystentów duchownych:
„In manibus tuis sortes meae“ (Pr. 30, 16)
Pius XI. 30. I. 1932.

4) Odczytanie i objaśnienie regulaminu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

5) Przedstawienie członków Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

a) odczytanie nominacji na prezesa.

b) powołanie przedstawicieli Stowarzyszeń i osób zaproponowanych przez Księdza Proboszcza.

6) Ukonstytuowanie się Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

a) wprowadzenie w urząd prezesa.

b) wybór wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

c) wybór członków Komisji Rewizyjnej.

7) Wyznaczenie terminu najbliższego posiedzenia Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

8) Zakończenie pieśnią: »My chcemy Boga«.

Staraniem Księdza Proboszcza będzie, by w obecnych drażliwych czasach nie padł ani cień podejrzenia z gruntu fałszywego — o zamiarach jakichś innych np. politycznych Akcji Katolickiej. Zrozumienie sprawy głębokie przez Księdza Proboszcza, wyjaśnienie jej przekonywujące parafjanom, uchroni od niesłusznych podejrzeń i sprawi, że Akcję Katolicką zrozumią parafjanie i przyczynią się przez nią do podniesienia życia religijnego w parafji.

Polecamy gorąco uwadze wszystkim zainteresowanym składnicę Instytutu. Wszystkie pomoce organizacyjne mamy na składzie. (Książki, druki, pieczątki i t. d.)

Na święto Chrystusa-Króla.

Od kilku lat Naczelny Instytut Akcji Katolickiej w Polsce rzuca z okazji święta Chrystusa-Króla hasło, wzywające do czynu katolickiego.

W tym roku nawiązując do jubileuszu zwycięstwa wie-

deńskiego rzucono myśl i hasło *walki z nowoczesnem pogaństwem.*

Jak niegdyś na zew Stolicy Apostolskiej i prośby monarchy chrześcijańskiego państwa — król Jan Sobieski wyruszył do walki z pogaństwem — tak dziś ma Akcja Katolicka w Polsce wyruszyć do walki z nowym strasznym wrogiem — z pogaństwem nowoczesnem, które coraz więcej opanowywuje społeczeństwo i narody.

Nowoczesne pogaństwo woła: Niema Boga! — i konsekwentnie pragnie Go wyrzucić z życia jednostek, rodzin i społeczeństwa. Pogaństwu temu musimy się przeciwstawić i wyruszyć do walki z niem z zawołaniem:

Bóg Panem i celem naszym!

Hasło to winno stać się ideą przewodnią tegorocznego święta Chrystusa-Króla. Winno ono obudzić żywą wiarę w jednego i prawdziwego Boga — ożywić tęsknotę za Nim — wzmocnić starania o zachowanie łaski poświęcającej — podnieść społeczeństwo katolickie na wyższy stopień życia wewnętrznego. Tegoroczne święto Chrystusa-Króla, ze względu na Rok Święty, na jubileusz odsieczy wiedeńskiej — a również ze względu na smutny objaw coraz więcej poganiejącego społeczeństwa, winno być żywiołową manifestacją uczuć i przekonań katolickich — winno wszystkich porwać do życia według praw Chrystusowych.

By ten dzień mógł spełnić to zadanie — musi być obchód święta starannie przygotowany. Podajemy niniejszem minimalny program uroczystości, który można w każdej parafji przeprowadzić.

Organizacja święta w parafji.

Ponieważ nie mamy dotąd Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej — dlatego należy z przedstawicieli Stowarzyszeń katolickich i wybitnych katolików utworzyć specjalny Komitet Święta Chrystusa-Króla. Komitet ten będzie podłożem do utworzenia później zeń Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej.

Zadaniem Komitetu będzie:

a) Ułożenie szczegółowego programu obchodu.

b) Propaganda święta przez sprzedaż ulotek, nalepek, broszur i wciągnięcie wszystkich do udziału w obchodzie.

Program święta.

Przy układaniu programu uroczystości należy zwrócić uwagę na to, że jego charakter ma być wyłącznie religijny, a więc apolityczny i bezpartyjny; jego celem ma być zjednoczenie wszystkich w Jezusie Chrystusie. Program obejmie:

1. *Uroczystą Sumę* z kazaniem na temat: „Bóg Panem i celem naszym". Na to nabożeństwo należy zaprosić władze cywilne i wojskowe i wszystkie katolickie organizacje ze sztandarami.

2. *Pochód* (ewent. procesja), który odbywać się winien we wszystkich parafjach z uwagi na specjalny charakter tegorocznego święta. Do pochodu zaprosić przedstawicieli władz, wszystkie Stowarzyszenia A. K., organizacje kościelne, organizacje społeczne oraz zachęcić do udziału wiernych. Pochody udać się mogą do krzyża przydrożnego, figury Chrystusa-Króla lub pomnika, gdzie nastąpić może akt poświęcenia parafji Jezusowi Chrystusowi.

3. *Uroczystą Akademję* z udziałem władz. Dobrze ją przygotować. Postarać się o dobrego prelegenta — najlepiej człowieka świeckiego.

Przebieg Akademji może być następujący: (Program minimalny)

a) Zagajenie Ks. Proboszcza lub członka Komitetu;
b) Śpiewy, deklamacje, recytacje i t. p.;
c) Referat na temat hasła, nawiązujący do święta Chrystusa-Króla, Roku jubileuszowego lub odsieczy wiedeńskiej;
d) Uchwalenie rezolucji;
e) Śpiew: „My chcemy Boga".

Po święcie.

Bezzwłocznie po święcie Przew. X. X. Proboszczowie prześlą dokładne sprawozdanie z przebiegu święta do Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej.

Ponadto *prześlą* Przew. X. X. Proboszczowie *całą składkę ze święta* do Kurji Biskupiej, którą przeznaczy się w całości na urządzenie biur i potrzeby Instytutu. Do tej składki zechcą gorąco zachęcić parafjan i przesłać ją w ciągu 8 dni do Kurji Biskupiej z zaznaczeniem na odcinku czeku jej przeznaczenia na Instytut.

Zwracamy się z bardzo gorącą prośbą, by Przewielebni Księża Proboszczowie nadsyłali materjał dyskusyjny do niniejszego pisma. Wypowiedzenie swych uwag, podanie sposobu usuwania trudności, oraz światłe a praktyczne wskazania przyczynią się do rozwoju Akcji Kat. w diecezji.

Literatura Akcji Katolickiej.

»Akcja Katolicka a Polska« — Ks. Bross	1'50 Zł
»Kodeks Akcji Katolickiej« — Ks. Guerry	6'50 „
»Akcja Katolicka a duchowieństwo« — Ks. St. Adamski . .	2'— „
»Katolikiem jestem!« — Ks. Mader	4'— „
»Akcja K. według orzecz. Stolicy Ap.« — I i II. t. Ks. Bross	12'— „
»Pius XI. a Akcja Katolicka« — Ks. Bross	2'— „
»Akcja K. na I. Kraj. Kongr.« — Ks. Bross	3'50 „
»Statut Konstytucyjny« —	0'70 „
»Akcja K. a dział. gosp. społ.« — Ks. Dr A. Szymański . . .	2'— „
»Dusza nowoczesnego człowieka« — Ks. Sawicki	4'— „
»Rozwiązanie sprawy społecznej« — Ks. Dr F. Machay . . .	5'— „
»Istota katolicyzmu« — Ks. Adamski	8'— „
»Kuźnia Akcji Katolickiej« — O. K. Sudbrack T. J.	2'50 „
»Encyklika o małżeństwie chrześć.« —	2'— „
»Katechizm małżeństwa chrześć.« — Prof. Vermeersch T. J. .	2'— „
»Encyklika o chrześcijańskiem wychowaniu młodz.«	1'50 „
»Zadania duszpasterstwa świeckich« — Ks. Dr Machay . . .	4'— „
»Podręcznik Akcji Katolickiej« Ks. L. Civardi	6'50 „
»Akcja K. a organiz. kościelne« — p. Deptuła	1'20 „

Materjały na święto „Chrystusa Króla".

1) »Bóg Panem i celem naszym« . . . . 0·50 Zł
(cztery kazania na święto Chrystusa-Króla)
2) »Szkoła czynu« — wykłady - każdy numer . . . . 0·10 „
Nr. 6. Wiara podstawą życia.
Nr. 7. Jest Bóg.
Nr. 8. Sekciarze — apostołowie fałszu.
Nr. 9. Do walki z nowoczesnem pogaństwem.
3) Ulotki na święto Chrystusa-Króla 100 szt. . . . . 1·— „
4) Nalepki propagandowe sztuka . . . . 0·10 „

Materjały te są do nabycia w Sekretarjacie Diecezjalnym Akcji Katolickiej — Tarnów, Focha 16.

Ponadto polecamy Hymn ku czci Chrystusa-Króla — na 4 głosy mieszane. Cena 60 gr. Zamawiać u autora: Ks. Wojciech Lewkowicz, Dyrektor chóru katedr., Przemyśl.

Następny numer ukaże się w grudniu. Cena pojedynczego numeru nininiejszego pisma wynosi 30 gr.

Prosimy o łaskawe wpłacenie prenumeraty w kwocie 60 gr. do końca bieżącego roku. Wpłacać przy zamówieniach dzieł o Akcji Katolickiej.

Ostatnie słowo.

»Posłaniec« będzie PT. Przewielebnemu Duchowieństwu i Zarządom Parafjalnej Akcji Katolickiej przynosił niezbędne informacje i polecenia z Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej. Niniejszy numer poświęcony jest prawie wyłącznie stronie organizacyjnej Akcji Katolickiej po parafjach. Następne numery przyniosą omówienie programu działalności dla utworzonych Zarządów Parafjalnych Akcji Katolickiej.

Sposób utworzenia Dekanalnej Akcji Katolickiej podamy Przewielebnym Księżom Dziekanom na konferencji XX. Dziekanów.

Wszelkie niejasności odnośnie do Akcji Katolickiej usunie pilne studjowanie literatury A. K. Najlepszem jest dzieło X. L. Civardiego. Ponadto na specjalnych kursach Akcji Katolickiej które odbędą się w diecezji, można będzie wiele zagadnień o A. K. omówić i głębiej wyświetlić.

O wszelkie informacje odnośnie do organizacji i działalności Akcji Katolickiej zwracać się pod adresem: Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Tarnowie, ul. Marszałka Focha 16.

Książki godne polecenia.

Ks Ludwik Civardi — **Podręcznik Akcji Katolickiej I Zasady**, str. 267. (Książnica Akcji Katolickiej Poznań 1933 **cena 6 50 Zł**). Książka Civardiego to najlepsze lekarstwo na wszelkie niejasności i nieporozumienia co do Akcji Katolickiej, które niestety dziś jeszcze się spotykają. Bardzo trafnem jest, dane w tytule książki określenie — „Podręcznik“ — gdyż stanowi ona popularny informator, dotyczący apostolstwa świeckich. Popularne ujęcie jednakże nie przeszkadza temu, że temat w książce jest naukowo opracowany, na podstawie tekstów Stolicy Apostolskiej, zawartych w listach, przemowach i Encyklikach Ojca św. We Włoszech książka Civardiego rozeszła się w kilku wydaniach. O ile i w Polsce napotka na zasłużone uznanie, kwestja drugiego wydania okaże się wkrótce aktualną.

Arcybiskup Józef Pizzardo — **Dyrektywy dla Akcji Katolickiej** — Bibljoteka Akcji Katolickiej nr. 4. (Poznań 1933) nakład Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej, 16 str. **cena 50 gr.** Dziełko to obejmuje prelekcję, którą wygłosił w Rzymie na „Tygodniu Narodowym Asystentów Diecezjalnych“ J. E. Ks. Arcybiskup Józef Pizzardo Naczelny Asystent Akc. Kat. we Włoszech. Mowa powyższa, wyjaśniająca szereg dyrektyw Ojca św. dla Akcji Katolickiej, ma znaczenie powszechne i głębokie jej myśli stanowić mogą punkt wyjścia dla dyskusji na miesięcznych posiedzeniach Zarządów Parafjalnych Akcyj Katolickich. W obecnej chwili, gdy każdy z Zarządów Parafjalnych A. K. dbać powinien o organizowanie podręcznej bibljoteki Akcji Katolickiej — trzeba zwrócić uwagę na wybitniejsze i niedrogie książki — a do tych należy, wydana przez Naczelny Instytut Akcji Katolickiej, prelekcja J. E. Ks. Arcybiskupa Józefa Pizzardo.

Felicja Żurowska: — **Kółka wychowawcze w S. M. P.** Poznań 1932. Nakład Zjednoczenia Młodzieży Polskiej (str. 16) **cena 50 gr.** Studja przeprowadzone zagranicą pozwoliły autorce wypowiedzieć szereg głębokich myśli, dotyczących wychowania elity w S. M. P. Akcja Katolicka, która musi przygotować dla swego apostolskiego działania szeregi katolików o bogatem życiu wewnętrznem i wielkim zapale apostolskim, nasuwa problem: jak wychować tych apostołów w łonie naszych Stowarzyszeń? Na pytanie to odpowiada p. Felicja Żurowska, obszernie omawiając nietylko ideowe zagadnienie elity ale i sposoby praktycznego jej wychowania. Zajmuje się autorka sprawą organizowania Kółek wychowawczych w S. M. P., jednakże myśli zawarte w książce, dostosowane są do każdego rodzaju organizacji. Uwadze Parafjalnych Zarządów A. K. dziełko p. F. Żurowskiej polecamy.

Ks. Dr Jan Bochenek: — **„Chrystus w parafji“.** Przy tworzeniu Akcji Katolickiej musi się wiernym zwrócić uwagę na rolę parafji i jej życie religijne. Pomocą tu duszpasterzom będzie dziełko Ks. Dr Bochenka. Polecamy je gorąco.

Felicja Żurowska: — **„Metoda pogadanek ankietowych“.** Nakładem Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, **cena 25 gr.** Metoda pogadanek ankietowych zdała już egzamin sprawności zagranicą. Posiada metoda ta jedną wielką zaletę, mianowicie prelegent dzięki niej nawiązuje bardzo bliski kontakt ze słuchaczami. Przeprowadzenie pogadanki ankietowej jest trudniejsze od wygłoszenia zwykłej pogadanki, bo wymaga przygotowania nietylko prelegenta lecz i słuchacza. Zato owoce jej mogą być piękniejsze. Wygłaszającym w naszych Stowarzyszeniach pogadanki, broszurkę p. Felicji Żurowskiej polecamy.

Wydawca: Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej

Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie — pod Zarządem Władysława Mroza